

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA			
MATERIA	Técnicas de Representación		
DISCIPLINA	Debuxo Artístico II		
TITULACIÓN	Técnico Superior en Arte dramática		
ESPECIALIDADE	Escenografía		
ITINERARIO			
CURSO	2º	CUADRIMESTRE	1º
CRÉDITOS ECTS	5		
CARÁCTER	Obrigatoria		
DEPARTAMENTO	Escenografía		
CENTRO	Escola Superior de Arte Dramática de Galicia		
COORDINADOR/A			
DOCENTE	Nome e apelidos: María Sarmiento Rivas Horario titorías: http://www.esadgalicia.com/glg/profesorado.php?id=2&tit=Titorfas Despacho: Departamento Escenografía Contacto: mariasarmiento@edu.xunta.es		
DESCRICIÓN	Coñecemento avanzado das técnicas instrumentais do debuxo e do deseño. Debuxo á man alzada. Técnicas de representación tridimensional. Técnicas plásticas de representación II. Valoración e selección dos procesos instrumentais idóneos para cada proxecto. Capacidade de recoñecer e escoller a propia técnica de representación.		
CONECAMENTOS PREVIOS	Os acadados en Debuxo Artístico I.		
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☐ Castelán ☐ Inglés ☐		
2. COMPETENCIAS			
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DA TITULACIÓN			
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.		
T2	Recoller información significativa, analízala, sintetízala e xestionala adecuadamente.		
T6	Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersoal.		
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.		
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.		
T11	Desenvolver na práctica profesional unha ética profesional baseada na apreciación e sensibilidade estética, medioambiental e cara á diversidade.		
T12	Adaptarse, en condicións de competitividade, aos cambios culturais, sociais e artísticos e aos avances que se producen no ámbito profesional e seleccionar as canles adecuadas de formación continuada.		
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.		
T14	Dominar a metodoloxía de investigación na xeración de proxectos, ideas e solucións viables.		
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.		
T16	Usar os medios e recursos ao seu alcance coa responsabilidade cara o patrimonio cultural e medioambiental.		
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social verbo da importancia do patrimonio cultural, da súa incidencia nos diferentes ámbitos e na súa capacidade de xerar valores significativos.		
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN			
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.		
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.		
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.		
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.		
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE			
EE1	EE1. Concibir as ideas e propostas que fundamentan a creación do deseño, explorando a dinámica do espazo, do corpo e da luz, valorando as súas propiedades representativas e a súa calidade estética.		
EE2	Proxectar a composición do deseño a través do uso do coñecemento dos procedementos técnicos e de representación.		
EE3	Planificar e facer o seguimento do proceso de realización da creación, aplicando as metodoloxías de traballo pertinentes.		
EE5	Estudar para concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.		
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA		COMPETENCIAS VINCULADAS	
1. Que os alumnos descubran as posibilidades expresivas e de comunicación visual que poden lograrse se coñecen e saben utilizar correctamente as técnicas de expresión plástica.		T8, T11, X1, X6, EE1, EE3.	
2. Estimular os mecanismos de percepción relacionados coa imaxe plástica,		T1, T2, T15, X1, EE2, EE3.	

de tal xeito que o alumnado poida desenvolver a memoria visual e retentiva.			
3. Representar a realidade a partir de determinadas premisas segundo técnicas variadas.		T7, T12, T16, X3, EE2.	
4. Desenvolver a capacidade de síntese, simplificando e reducindo as formas a esquemas xeométricos elementais.		T2, T12, EE1, EE2, EE3, EE5	
5. Elaborar o debuxo nas súas distintas fases ata chegar ao acabado.		T1, T2, T13, X5, EE1, EE2, EE3.	
6. Forzar a imaxinación coa interpretación e representación de mensaxes non icónicas, senón emocionais e sensitivas, para transformalas en elementos visuais.		T14, T15, X1, X6, EE3, EE5.	
7. Valorar criticamente a utilización das técnicas e materiais empregados segundo a finalidade plástica requirida, sabendo escoller en cada momento os procedementos máis adecuados co fin de atopar unha coherencia entre forma, expresión e contido.		T1, T6, T13, T16, X1, X3, EE2, EE3.	
8. Motivar o interese pola busca de solucións aos diferentes problemas formulados, analizando criticamente os resultados tanto propios como alleos, tratando de xerar respecto tanto pola propia obra como pola dos demais.		T6, T7, T8, T17, X3, X5, EE2, EE5.	
9. Desenvolver e potenciar o sentido da perspectiva e as capacidades gráficas expresivas do alumnado como soporte da representación creativa.		T8, T11, T12, T13, T17, X5.	
4. CONTIDOS			
TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS	
1. A figura humana.	1.1. Canon e proporción. 1.2. Estudo e representación do movemento na figura humana (actores). 1.3. A memoria visual: traballos de retentiva. 1.4. Representación de actores no espazo escénico: o corpo no espazo.	18	
2. Creación artística escenográfica I.	2.1. Creación do personaxe: bocetos de caracterización e vestuario.	15	
3. Creación artística escenográfica II.	3.1 Representación gráfica de escenas: Bocetos de perspectivas e ambientes.	12	
4. Formas de narrar.	4.1. Storyboard.	15	
5. Proxecto artístico espacial.	5.1. Proposta. 5.2. Análise, búsqueda de referentes e líña estética. 5.3. Deseño: espazos, elementos construtivos, iluminación e personaxes. 5.4. Execución: composición en 100x70 cm e técnica mixta. 5.5. Presentación e defensa.	16	
TOTAL SESIÓNS		76	
5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	2		2
Exposición práctico-teórica	10		10
Traballos de aula	32		32
Traballo autónomo	26	50	76
Titorías individuais		5	5
Titorías de grupo		10	10
Actividades de avaliación. Probas	6		6
Actividades de avaliación. Presentacións		2	2
Actividades de avaliación. Revisión		2	2
TOTAL	76	69	145
6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSEÑANZA E APRENDIZAXE			
Actividades	Descrición		
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.		
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte da profesora dos contidos, bases teóricas e/ou directrices dos traballos, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.		
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da profesora.		
Traballo autónomo	O alumnado debe desenvolver a análise e resolución de parte dos exercicios sen ser guiado pola profesora.		
Presentación/defensa	Exposición por parte do alumnado ante a docente e/ou compañeiros de clase dos resultados dos exercicios, proxectos...		
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA			
Titorías individuais	Entrevista que o/a alumno/a mantén coa profesora para asesoramento e/ou desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.		
Titorías de grupo	Entrevista que o grupo mantén coa profesora para asesoramento e/ou desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.		
8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN			
8.1 Avaliación ordinaria			

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Traballos de aula.	T6, T17, X3, X4, X8, EE5	70%
Presentación e defensa do proxecto artístico espacial.	T8, T13, EE1, EE2	30%
NOTA: Tanto os traballos como o proxecto deberán ter unha cualificación mínima de 5 para poder facer media.		
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Traballos de aula suspensos ou non presentados.	T6, T17, X3, X4, X8, EE5	40%
Exame práctico.	T1, T2, T15, X5, X6, EE3	30%
Presentación do proxecto artístico espacial suspenso ou non presentado.	T8, T13, EE1, EE2	30%
NOTA: Tanto os traballos como o proxecto deberán ter unha cualificación mínima de 5 para poder facer media.		
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Carpeta cos traballos propostos ao longo do curso.	T1, T2, T15, X5, X6, EE3	30%
Exame práctico.	T1, T2, T14, T15, T16, T17, X1, X5, EE1, EE2, EE3, EE5.	50%
Presentación do proxecto artístico espacial.	T6, T7, T8, T11, T12, T13, X3, X6	20%
NOTA: Tanto os traballos como o proxecto deberán ter unha cualificación mínima de 5 para poder facer media.		
9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS		
Referencias básicas		
<ul style="list-style-type: none"> AGUILERA, E.M. "El desnudo en las artes" Edit. Giner.- Madrid.- 1.972. BARCASAY, J. "Anatomía del cuerpo humano" Edit.- Daimón.- Madrid.- 1.968. BONOME "Concepto y técnica del dibujo y de la composición" Edit. Fabril.- Buenos Aires CAMP, J. "Dibujar con los grandes maestros" Edit. H. Blume.-Madrid.-1.982. CENNINO CENNINI:"Tratado de la pintura" (El libro del Arte) Edit. Meseguer.-Barcelona.-. 1.979 Bowyer, Jason. Introducción al dibujo. Barcelona: Editorial Blume, 1992. De Sausmarez, Maureice . Diseño básico: Dinamica de la forma visual en las artes plásticas. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 1995 Günter, Hugo Magnus. Manual para dibujantes e ilustradores: una guía para el trabajo práctico. Barcelona: Editorial Gustavo Gili S.A., 1980 Hanks, Kart; Larry Belliston. El dibujo: la imagen como medio de comunicación. México: Editorial Trillas, 1995 Puente J., Rosa. Dibujo y Comunicación Gráfica. México: Editorial Gustavo Gili, 1998 Wong, Wicius. Fundamentos Del Diseño. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 1995 Fundamentos del dibujo Artístico. Barcelona: Parramón Ediciones, 2001 BERGER, JOHN. " Sobre el dibujo", Gustavo Gili. Barcelona. 2011. 		
Referencias complementarias		
<ul style="list-style-type: none"> ARNHEIM, R. Arte y percepción visual. Madrid: Alianza Editorial.2005 ARNHEIM, R. "El pensamiento visual" Edit. Paidós.- Barcelona.- 1.986 "Estudio sobre la composición en las artes visuales" Edit. Alianza Forma. ARGAM, Giulio C. "El arte moderno" Edit. Fernando Torres.- Valencia.- 1.975 GIBSON "La percepción del mundo visual" Edit. Infinito.- Buenos Aires.- 1.974. KAVOLIS, "La expresión artística" Edit. Amorrortu. MARCHAN, Simón "Arte objeto-concepto" Edit. Alberto Corazón.- Madrid.- 1.972. MOHOLY-NAGY, LASLO. "La nueva visión" Edit. Infinito. ROWLEY, G. "Principios de la pintura China" SCOTT, Robert "Fundamentos del diseño" Edit. Víctor Lern.- Buenos Aires, 1.972. 		
10. OBSERVACIÓN / RECOMENDACIONES		
<ul style="list-style-type: none"> Esta guía podería estar suxeita a cambios, co coñecemento previo do alumnado, segundo as necesidades ou a evolución do curso en cuestión. Os exames e entregas deberán axustarse aos prazos e hora indicados pola profesora da materia ou Xefatura de Estudos, o seu non cumprimento implicará a non superación destes. Os traballos por escrito deberán presentarse segundo os criterios establecidos polo centro en relación ao modelo, desenvolvemento e adecuación estilística e ortográfica (IP701.16 no apartado 7 do Manual de Calidade). Os traballos que non reúnan tales requisitos serán devoltos para revisión. 		